

PATVIRTINTA
Kupiškio rajono savivaldybės tarybos
2020 m. gruodžio d. sprendimu Nr. TS-

KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS 2021 METŲ UŽIMTUMO DIDINIMO PROGRAMA

I SKYRIUS IVADAS

1. Kupiškio rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybė) užimtumo didinimo programa (toliau – Programa) parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos 7 straipsnio 18 punktu, Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo 48 straipsniu, remiantis Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2017 m. gegužės 23 d. įsakymu Nr. A1-257 „Dėl Užimtumo didinimo programų rengimo ir jų finansavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2018 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. A1-715 „Dėl Užimtumo didinimo programos, skirtos užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugų nedirbantiems ir socialinę paramą gaunantiems asmenims modeliui įgyvendinti, rengimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

2. Programos tikslai:

2.1. padėti norintiems integruotis į darbo rinką bedarbiams laikinai įsidarbinti ir uždirbti pragyvenimui būtinas išlaidas;

2.2. mažinti socialinę įtampą ir atskirtį tarp bendruomenės narių;

2.3. atnaujinti bedarbių darbinius įgūdžius;

2.4. palengvinti ilgą laiką nedirbusių asmenų perėjimą nuo nedarbo prie užimtumo darbo rinkoje;

2.5. suderinti užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugų bei piniginių socialinės paramos teikimą, integruojant ilgą laiką nedirbusius asmenis į darbo rinką;

2.6. užtikrinti valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų ir (ar) organizacijų, teikiančių užimtumo skatinimo, motyvavimo paslaugas ir piniginę socialinę paramą nedirbantiems asmenims, veiklos koordinavimą ir skatinti jų bendradarbiavimą.

3. Pirmenybė dalyvauti Programoje bus teikiama bedarbiams, praradusiems darbinius įgūdžius dėl ilgalaikio nedarbo, dėl įvairių socialinių priežasčių negalintiems ilgą laiką susirasti darbo ir dėl to atsidūrusiems sunkioje materialinėje padėtyje.

II SKYRIUS BŪKLĖS ANALIZĖ

4. Lietuvos statistikos departamento duomenimis 2020 m. pradžioje Kupiškio rajono savivaldybėje gyveno 9657 darbingo amžiaus gyventojai. Šie asmenys atspindi potencialią darbo

jėgą, tačiau dėl įvairių priežasčių dalis jų yra ekonomiškai neaktyvūs. Dėl įvairių priežasčių (migracija, visuomenės senėjimas ir kt.) darbingo amžiaus žmonių rajone mažėja.

Rodiklis	2018	2019	2020
Darbingo amžiaus gyventojų skaičius rajone metų pradžioje	10143	9910	9657

Besiregistruojančių Užimtumo tarnybos Panevėžio klientų aptarnavimo departamento Kupiškio skyriuje bedarbių skaičius kinta nežymiai, tačiau šiais metais jų skaičius ženkliai padidėjo dėl nepalankios ekonominės situacijos esant karantinui bei tęsiantis paskelbtai ekstremaliai situacijai dėl COVID-19 grėsmės. Nedarbas rajone (registruotų Užimtumo tarnyboje bedarbių dalis nuo bendro darbingo amžiaus rajono gyventojų skaičiaus) viršija šalies vidurkį.

Rodiklis	2018	2019	2020 m. devyni mėn.
1. Registruota bedarbių per laikotarpį	1647	1593	1557
2. Vidutinis metinis bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų skaičiaus			
2.1. Kupiškio rajone	12,9	10,1	13,6
2.2. Panevėžio apskrityje	9,4	9,1	14,1
2.3. šalyje	8,5	8,4	12,5

Vidutiniškai 40 proc. besiregistruojančių užimtumo tarnyboje bedarbių sudaro moterys, 60 proc. – kaimo bedarbiai, kas ketvirtas – vyresnis nei 50 metų, kas trečias – be profesinio pasirengimo.

Statistikos departamento duomenimis 2020 m. pradžioje rajone buvo 250 veikiančių ūkio subjektų, tačiau 80 proc. jų turi mikroįmonės statusą (iki 10 dirbančiųjų). Metų pradžioje buvo tik 5 įmonės ar įstaigos, kuriose dirbo daugiau kaip 100 dirbančiųjų.

Per 2020 m. devynis mėnesius Užimtumo tarnybos Panevėžio klientų aptarnavimo departamento Kupiškio skyriuje buvo užregistruotos 892 laisvos darbo vietos, iš jų 669 nuolatiniam, 223 terminuotam darbui. Įskaitant savarankišką įsidarbinimą, nuo metų pradžios nuolatinį darbą pavyko gauti 624, terminuotą – 257 ieškantiems darbo asmenims.

2020 m. spalio 1 d. Užimtumo tarnybos Panevėžio klientų aptarnavimo departamento Kupiškio skyriuje buvo registruoti 1267 bedarbiai, tai sudarė 13,1 proc. darbingo amžiaus rajono gyventojų. Iš jų: moterys – 664 (52,4 proc.); kaimo bedarbiai – 811 (64,0 proc.), vyresni kaip 45 metų – 785 (70,0 proc.), ilgalaikiai bedarbiai – 306 (24,2 proc.).

Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo 48 str. 2 d. nurodytų tikslinių grupių bedarbių, galinčių dalyvauti Užimtumo didinimo programoje, Panevėžio klientų aptarnavimo departamento Kupiškio skyriuje 2020 m. spalio pradžioje buvo registruoti 933 asmenys (daugiausia jų – vyresni

kaip 40 metų, taip pat motinos (įmotės) ar tėvai (tėviai), faktiškai auginantys vaiką (įvaikį) iki 8 metų ar neįgalų vaiką (įvaikį) iki 18 m.; asmenys, grįžę iš laisvės atėmimo vietų, kai laisvės atėmimo laikotarpis buvo ilgesnis kaip 6 mėn.; socialinės paramos gavėjai).

Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus duomenimis piniginės socialinės paramos gavėjų skaičius rajone buvo:

Rodiklis	2018	2019	Per 2020 m. 9 mėn.
Piniginės socialinės paramos gavėjų skaičius	1177	1050	925

2020 m. spalio 1 d. Kupiškio rajone buvo 925 piniginės socialinės paramos gavėjai. Daugiau kaip 90 proc. jų yra registruoti bedarbiai Užimtumo tarnyboje. Nuo metų pradžios į socialinės rizikos šeimų apskaitą įtrauktos 92 šeimos.

III SKYRIUS PASLAUGŲ IR PRIEMONIŲ PLANAS

5. Programos įgyvendinimo laikotarpis – nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2021 m. gruodžio 31 d.

6. Programos priemonės:

6.1. laikino pobūdžio, kvalifikacijos nereikalaujantys, pagalbiniai darbai organizuojami Kupiškio rajono savivaldybės seniūnijose, biudžetinėse ir viešosiose įstaigose, Savivaldybei nuosavybės teise priklausančiose įmonėse, labai mažose ir mažose verslo įmonėse, kurios registruotos ir vykdo veiklą Kupiškio rajone;

6.2. dalyvavimas užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugų nedarbingiems ir socialinę paramą gaunantiems asmenis modelyje.

7. Kupiškio rajono savivaldybės seniūnijose, biudžetinėse ir viešosiose įstaigose, Savivaldybei nuosavybės teise priklausančiose įmonėse numatomi vykdyti šie laikino pobūdžio darbai:

7.1. miesto ir seniūnijoms priklausančių gyvenviečių gatvių, kelių, pakelių bei teritorijų tvarkymo, apželdinimo ir želdinių priežiūros darbai;

7.2. socialinės bei visuomeninės paskirties objektų rekonstrukcijos ir smulkaus remonto, teritorijų ir aplinkos tvarkymo pagalbiniai darbai;

7.3. istorijos ir kultūros paveldo, parkų, muziejų, kapinių, turizmo objektų, kitų saugomų bei turinčių išliekamąją vertę objektų, knygų fondų ir archyvų tvarkymo pagalbiniai darbai;

7.4. pagalbiniai darbai teikiant socialines laikino pobūdžio paslaugas asmenims su negalia, vienišiams pagyvenusiems asmenims ir be tėvų globos likusiems vaikams.

8. Labai mažose ir mažose verslo įmonėse, kurios registruotos ir vykdo veiklą Kupiškio rajone, nekvalifikuoti darbai.

9. Įgyvendinant Užimtumo didinimo programos, skirtos užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugų nedarbingiems ir socialinę paramą gaunantiems asmenims, modelį, bendradarbiaujant su Užimtumo tarnybos Panevėžio klientų aptarnavimo departamento Kupiškio skyriumi, valstybės ir savivaldybių institucijomis, įstaigomis ir nevyriausybinėmis organizacijomis, teikiamos užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugos piniginės socialinės paramos gavėjams ar gaunantiems darbo paieškos išmoką, asmenims, patiriantiems socialinę riziką, ir asmenims, vyresniems kaip 40 metų.

10. Programos tikslinės bedarbių grupės:

10.1. rūpintiniai, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta rūpyba, kol jiems sukaks 25 metai;

10.2. nėščios moterys, vaiko motina (įmotė) arba tėvas (įtėvis), vaiko globėjas, rūpintojas ir asmenys, faktiškai auginantys vaiką (įvaikį) iki 8 metų arba neįgalų vaiką (įvaikį) iki 18 metų (iki 2005 m. liepos 1 d. pripažintą vaiku invalidu), ir asmenys, prižiūrintys sergančius ar neįgalius šeimos narius, kuriems Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sprendimu nustatyta nuolatinė slauga ar priežiūra;

10.3. grįžę iš laisvės atėmimo vietų, kai laisvės atėmimo laikotarpis buvo ilgesnis kaip 6 mėnesiai, jeigu jie kreipiasi į Užimtumo tarnybą ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo grįžimo iš laisvės atėmimo vietų;

10.4. piniginės socialinės paramos gavėjai;

10.5. priklausomi nuo narkotinių, psichotropinių ir kitų psichiką veikiančių medžiagų, baigę psichologinės socialinės ir (ar) profesinės reabilitacijos programas, jeigu jie kreipiasi į Užimtumo tarnybą ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo psichologinės socialinės ir (ar) profesinės reabilitacijos programos baigimo;

10.6. prekybos žmonėmis aukos, baigusios psichologinės socialinės ir (ar) profesinės reabilitacijos programas, jeigu jos kreipiasi į Užimtumo tarnybą ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo psichologinės socialinės ir (ar) profesinės reabilitacijos programos baigimo;

10.7. grįžę į Lietuvą nuolat gyventi politiniai kaliniai ir tremtiniai bei jų šeimų nariai (sutuoktinis, vaikai (įvaikiai) iki 18 metų), jeigu jie kreipiasi į Užimtumo tarnybą ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo grįžimo į Lietuvą nuolat gyventi dienos;

10.8. turintys pabėgėlio statusą ar kuriems yra suteikta papildoma ar laikinoji apsauga;

10.9. asmenys, patiriantys socialinę riziką;

10.10. vyresni kaip 40 metų asmenys.

11. Programos vidutinė trukmė 1 asmeniui – 4 mėnesiai. Programoje dalyvavusios labai mažos ir mažos verslo įmonės įpareigojamos dirbusį asmenį įdarbinti savo lėšomis tokiam laikui, kiek buvo gautas finansavimas iš Programos lėšų.

12. Planuojama, kad 2021 metais:

12.1. 70 asmenys dalyvaus atlikdami laikinojo pobūdžio darbus;

12.2. 120 asmenų bus suteiktos užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugos.

13. Laukiami Programos rezultatai – labiausiai socialiai pažeidžiami asmenys turės galimybę laikinai įsidarbinti, siekiant atstatyti darbo įgūdžius bei užsidirbti pragyvenimui būtinų lėšų, sumažės socialinių pašalpų mokėjimas. Įgyvendinant Užimtumo didinimo programos, skirtos užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugų nedirbantiems ir socialinę paramą gaunantiems asmenims, modelį planuojama įdarbinti apie 20 proc. projekte dalyvavusių asmenų.

14. Programos vykdytojų (toliau – Darbdaviai) atranką vykdo Kupiškio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu sudaryta nuolat veikianti Darbdavių, pageidaujančių įgyvendinti užimtumo didinimo programoje numatytus darbus, atrankos komisija (toliau – Komisija).

15. Darbdaviai, pageidaujantys dalyvauti programoje, Komisijai pateikia paraiškas, vadovaudamiesi Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu patvirtintais Komisijos nuostatais, kuriuose nurodomos darbdavių, pageidaujančių dalyvauti Programoje, atrankos sąlygos ir tvarka.

16. Komisija, išnagrinėjusi pateiktas Paraiškas ir atsižvelgdama į Programos darbams organizuoti numatytas lėšų sumas, sudaro Darbdavių sąrašą, kuriame nurodomas Programą vykdančios įstaigos pavadinimas, darbų pobūdis, darbų atlikimo laikotarpis ir trukmė, laikinų darbo vietų skaičius, įkainis, išlaidos darbo užmokesčiui, įnašai socialiniam draudimui, iš viso skiriama lėšų suma. Jei susumavus paraiškų įgyvendinti Programoje numatytus darbus apimtį jos viršija Užimtumo didinimo programos apimtis, Darbdavių sąrašė darbų apimtys Komisijos sprendimu gali būti sumažinamos iki Programoje patvirtintų apimčių.

17. Bedarbius dalyvauti Programoje siunčia Užimtumo tarnybos Panevėžio klientų aptarnavimo departamento Kupiškio skyrius, atsižvelgdamas į jų galimybes dirbti numatomus darbus. Siunčiant dalyvauti Programoje asmenis iki 18 metų, turi būti atsižvelgta į Lietuvos Respublikos darbo kodekso ir kitų norminių teisės aktų nustatytas šių asmenų darbo sąlygas ir jų įdarbinimo tvarką.

18. Darbdaviai su Užimtumo tarnybos Panevėžio klientų aptarnavimo departamento Kupiškio skyriaus atsiųštais ieškančiais darbo asmenimis sudaro terminuotas darbo sutartis.

19. Valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos lėšos, skirtos Programai finansuoti, vadovaujantis Darbdavių atrankos rezultatais Savivaldybės biudžeto asignavimų

valdytojams paskirstomos Savivaldybės tarybos sprendimu. Su Darbdaviais ne Savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojais sudaroma Biudžeto lėšų naudojimo sutartis. Prireikus Programos lėšos gali būti patikslintos.

IV SKYRIUS FINANSAVIMO PLANAS

20. Programa finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto specialiųjų tikslinių dotacijų, skirtų savivaldybių biudžetams užimtumo didinimo programoms įgyvendinti.

21. Darbdaviui, įdarbinusiam pagal terminuotą darbo sutartį Užimtumo tarnybos Panevėžio klientų aptarnavimo departamento Kupiškio skyriaus siūstus asmenis, už kiekvieną įdarbintą asmenį mokamos šios kompensacijos:

21.1. darbo užmokesčio kompensacija už įdarbinto asmens faktiškai dirbtą laiką pagal tą mėnesį galiojantį Vyriausybės patvirtintą minimalų valandinį atlygį;

21.2. draudėjo privalomojo valstybinio socialinio draudimo įmokų kompensacija;

21.3. piniginei kompensacija už nepanaudotas atostogas (įskaitant draudėjo privalomojo valstybinio socialinio draudimo įmokų sumą).

22. Įgyvendinant Užimtumo didinimo programos, skirtos užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugų nedirbantiems ir socialinę paramą gaunantiems asmenims, modelį, planuojama vienam asmeniui skirti vidutiniškai ne daugiau kaip 700 eurų užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugoms įsigyti.

23. Programos įgyvendinimui Savivaldybė planuoja panaudoti 306,8 tūkst. eurų, iš jų 83,3 tūkst. eurų Užimtumo didinimo programos, skirtos užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugų nedirbantiems ir socialinę paramą gaunantiems asmenims, modeliui įgyvendinti.

V SKYRIUS TĘSTINUMAS IR PROGNOZĖ

24. Labiausiai socialiai pažeidžiami asmenys bus laikinai įdarbinti, atstatys darbo įgūdžius bei užsidirbs pragyvenimui būtinų lėšų, sumažės socialinių pašalpų mokėjimas. Programos dalyviai bus sugrąžinti į darbo rinką, kas padidins jų galimybes tapti aktyviais ir rasti nuolatinį darbą.

Teikiant priemones ir paslaugas užimtumui didinti, planuojant jų apimtį ateinantiems 3 metams, ir toliau bus orientuojamasi į pagrindines tikslines grupes, kurios turi problemų dėl užimtumo Kupiškio rajono savivaldybėje, t. y. asmenys, patiriantys socialinę riziką, ilgalaikiai bedarbiai, piniginės socialinės paramos gavėjai ar gaunantys darbo paieškos išmoką, vyresni kaip 40 metų asmenys.

VI SKYRIUS

UŽIMTUMO DIDINIMO PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO PRIEŽIŪRA

25. Programos priežiūros tikslas – sudaryti prielaidas efektyviai įgyvendinti Programos tikslus ir uždavinius. Programos priežiūra bus vykdoma atliekant Programos įgyvendinimo ir bedarbių atitikimo nustatytiems kriterijams bei jų siuntimo dalyvauti Programoje, lėšų panaudojimo stebėseną, sutartinių įsipareigojimų vykdymo bei efektyvumo analizes.

26. Komisija vykdys:

26.1. lėšų įsisavinimo pagal planą priežiūrą;

26.2. analizuos ir vertins Programos efektyvumą.

VII SKYRIUS

VIEŠINIMAS

27. Informacija apie Programą, jos įgyvendinimo pasiektus rezultatus, gerosios patirties pavyzdžius bus skelbiama Savivaldybės interneto svetainėje, Užimtumo tarnybos atviro informavimo zonose bei aptariama susitikimų su Darbdaviais ir socialiniais partneriais metu.
